

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет залізничного транспорту

ПРОГРАМА
розвитку кафедри
«Економіка та управління виробничим і комерційним бізнесом»

Харків 2026

Сучасний етап розвитку України характеризується глибокими трансформаційними процесами, пов'язаними з цифровізацією економіки, європейською інтеграцією, розвитком інноваційного підприємництва, необхідністю післявоєнної відбудови та підвищенням конкурентоспроможності національного бізнесу. Саме підприємництво, розвиток виробництва, впровадження інновацій та ефективне управління підприємствами є ключовими чинниками економічного зростання, створення нових робочих місць і підвищення добробуту громадян.

У цих умовах особливого значення набуває підготовка фахівців нового покоління – професіоналів, здатних працювати в умовах швидких змін, приймати обґрунтовані управлінські рішення, створювати та розвивати власний бізнес, управляти підприємствами різних форм власності, використовувати сучасні цифрові технології, аналізувати ринки, реалізовувати інноваційні проекти та забезпечувати сталий розвиток організацій.

Саме таких фахівців готує кафедра економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом Українського державного університету залізничного транспорту, яка поєднує багаторічний досвід підготовки економістів із сучасними освітніми технологіями, практикоорієнтованим навчанням та тісною співпрацею з бізнесом і державними установами.

Навчання здійснюється за сучасними освітніми програмами:

«Економіка підприємства» та «Міжнародна економіка» (спеціальність С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»);

«Підприємництво» (спеціальність D3 «Менеджмент»).

Випускники кафедри є конкурентоспроможними фахівцями на національному та міжнародному ринках праці й успішно реалізують себе у різних сферах професійної діяльності:

управління підприємствами промисловості, транспорту, логістики, аграрного сектору, сфери послуг, ІТ та інших галузей економіки;

створення та розвиток власного бізнесу, управління стартапами, сімейними підприємствами, малим, середнім і великим бізнесом;

комерційна діяльність, електронна комерція, міжнародна торгівля, маркетинг і розвиток бізнесу;

управління інноваційними проєктами, бізнес-аналітика, стратегічне планування, консалтинг;

фінансово-економічна діяльність підприємств, інвестиційний та проєктний менеджмент;

робота в органах державної влади, місцевого самоврядування, міжнародних організаціях та установах, що забезпечують економічний розвиток держави;

науково-дослідна діяльність, викладання у закладах вищої освіти, навчання в аспірантурі та побудова академічної кар'єри.

Сучасний освітній процес поєднує фундаментальну економічну підготовку з вивченням цифрової економіки, бізнес-аналітики, підприємницького менеджменту, проектного управління, логістики, інноваційного розвитку, використання інформаційних технологій та штучного інтелекту в управлінні бізнесом.

Подальший розвиток кафедри базується на таких підходах:

- у науковій роботі:

Під керівництвом Диканя В. Л. кафедрі сформована та діє потужна наукова школа за такими напрямками: «Забезпечення конкурентоздатності підприємств в умовах ринкової економіки», «Економічна безпека підприємства», «Стратегічне управління підприємством», «Державне регулювання економікою», «Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика», «Підприємництво».

Кафедра має власну спеціалізовану вчену раду Д 64.820.05 із захисту кандидатських та докторських дисертацій за спеціальностями 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством» та 08.00.04 – «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)». Саме завдяки дії вченої ради викладачі кафедри мають можливість вступу до докторантури і отримання наукового ступеня доктора економічних наук.

З 2004 р. Український державний університет залізничного транспорту, за активної участі кафедри «Економіка та управління виробничим і комерційним бізнесом», традиційно щороку проводить міжнародну науково-практичну конференцію «Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика», присвячену актуальним питанням розвитку партнерства та кооперації підприємств в умовах трансформації бізнес-середовища. Конференція об'єднує провідних учених, науково-педагогічних працівників, фахівців-практиків, представників бізнесу, державних установ і молодих дослідників, які беруть участь у роботі тематичних секцій, презентують результати наукових досліджень та обговорюють сучасні тенденції розвитку транспортної галузі, логістики й економіки. Наразі проведено 22 конференції.

На кафедрі створено сприятливі умови для розвитку науково-дослідної діяльності здобувачів вищої освіти. Здобувачі беруть активну участь у роботі наукового гуртка «Забезпечення конкурентоспроможності економіки» та наукової школи кафедри, долучаються до виконання наукових досліджень, підготовки наукових публікацій, участі у всеукраїнських і міжнародних наукових заходах. Результативність студентської науки підтверджується численними перемогами у міських, регіональних та всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт, Всеукраїнських студентських олімпіадах, конкурсах кваліфікаційних робіт. Здобувачі регулярно виборюють призові місця та відзначаються дипломами, що свідчить про високий рівень їхньої наукової підготовки та ефективність роботи

кафедри щодо розвитку дослідницьких компетентностей здобувачів освіти. Зокрема 25 березня 2026 р. на базі кафедри «Економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом» Українського державного університету залізничного транспорту відбулася підсумкова конференція I туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт у 2025-2026 н. р. за спеціальностями «Економіка» і «Підприємництво та торгівля», за результатами якої автори найкращих робіт були нагороджені дипломами I, II та III ступенів. У квітні 2026 року у рамках другого туру Всеукраїнського конкурсу дипломних робіт здобувачів закладів вищої освіти зі спеціалізації «Економіка підприємства» кваліфікаційні роботи здобувачів отримали високу оцінку комісії, а їх автори та наукові керівники були відзначені дипломами, грамотами й подяками, зокрема диплом II ступеня отримала кваліфікаційна робота магістра Виблого Олександра, яка була виконана під науковим керівництвом Диканя В. Л.

- у методичній роботі:

Для удосконалення самостійної роботи здобувачів кафедрою постійно проводиться значна видавнича та науково-методична робота. За час існування кафедри підготовлено та надруковано 35 підручників та навчальних посібників, що застосовуються в навчальному процесі, підготовлено та надруковано 185 методичних вказівок.

- у навчальній роботі:

У навчальній роботі під керівництвом Диканя В. Л. забезпечено стабільне функціонування освітнього процесу, своєчасне оновлення освітніх програм і навчально-методичного забезпечення, якісну підготовку здобувачів вищої освіти за трьома рівнями вищої освіти – бакалаврським, магістерським та освітньо-науковим (доктор філософії). Підготовка фахівців здійснюється за спеціальностями С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (освітні програми «Економіка підприємства», «Міжнародна економіка»), D3 Менеджмент (освітня програма «Підприємництво») за денною та заочною формами навчання.

- в організаційній роботі:

В організаційній роботі забезпечує ефективне управління діяльністю кафедри, координує виконання стратегічних і поточних завдань, сприяє розвитку освітніх програм, розширенню співпраці зі стейкхолдерами, роботодавцями та закладами вищої освіти, впровадженню сучасних підходів до організації освітнього процесу та підвищенню якості освітньої діяльності.

Основними напрямками організації та виховної роботи серед здобувачів та викладачів є:

- забезпечення належної організації освітнього процесу, виконання графіку навчального процесу, своєчасного надання здобувачам навчально-методичних матеріалів та здійснення моніторингу результатів навчання;
- аналіз результатів поточного, модульного та підсумкового контролю,

визначення заходів щодо підвищення якості освітнього процесу;

- проведення засідань кафедри з питань організації освітнього процесу, виховної, кураторської та наставницької роботи;
- здійснення системного моніторингу академічної успішності здобувачів, організація індивідуальної підтримки осіб, які мають академічні труднощі, та сприяння розвитку академічно успішних здобувачів;
- заохочення здобувачів за високі навчальні досягнення, наукову, громадську, спортивну та волонтерську діяльність;
- організація індивідуальної роботи зі здобувачами, які мають академічну заборгованість або низькі результати навчання, із залученням кураторів академічних груп та, за необхідності, інших структурних підрозділів університету;
- проведення інструктажів з охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки та правил поведінки в університеті й студентських гуртожитках;
- організація зборів академічних груп за результатами навчання, обговорення питань академічної доброчесності, професійного розвитку та студентського життя;
- планування в індивідуальних планах науково-педагогічних працівників заходів виховної, наставницької та профорієнтаційної роботи;
- заслуховування звітів кураторів академічних груп щодо організації виховної роботи, адаптації здобувачів та вирішення актуальних питань студентського життя;
- сприяння адаптації здобувачів першого року навчання до освітнього середовища університету;
- ознайомлення здобувачів із освітніми програмами, індивідуальною освітньою траєкторією, правилами організації освітнього процесу, академічною доброчесністю та можливостями академічної мобільності;
- проведення інформаційно-просвітницьких заходів щодо академічної етики, культури професійного спілкування, цифрової безпеки, доброчесності, відповідального використання ресурсів університету;
- здійснення опитувань здобувачів щодо якості освітнього процесу, ефективності викладання, освітнього середовища, рівня задоволеності навчанням та студентським життям;
- організація додаткових консультацій і консультаційної підтримки здобувачів з навчальних дисциплін;
- забезпечення належного стану навчальних аудиторій, лабораторій та інших приміщень кафедри;
- проведення заходів національно-патріотичного, громадянського та правового виховання, популяризації української культури, історії та державних

цінностей;

- організація профорієнтаційної роботи, участь у проведенні Днів відкритих дверей, зустрічей зі вступниками та презентацій освітніх програм;
- сприяння розвитку читацької культури, критичного мислення, комунікативних навичок шляхом проведення тематичних дискусій, круглих столів, відкритих лекцій і культурно-просвітницьких заходів;
- залучення здобувачів до спортивних, культурно-мистецьких, соціальних, волонтерських та громадських заходів університету;
- організація взаємодії зі студентським самоврядуванням та органами самоврядування гуртожитків, сприяння формуванню безпечного та комфортного студентського середовища;
- проведення тематичних заходів, присвячених здоровому способу життя, профілактиці шкідливих звичок, ментальному здоров'ю, психологічній стійкості та особистісному розвитку;
- формування професійної культури майбутніх фахівців, розвиток лідерських якостей, підприємницького мислення, навичок командної роботи та соціальної відповідальності;
- залучення здобувачів до науково-дослідної діяльності через студентські наукові гуртки, наукові школи, конкурси наукових робіт, конференції, олімпіади, грантові та міжнародні проєкти;
- організація ефективної самостійної роботи здобувачів із використанням цифрових освітніх платформ та сучасних інформаційних технологій;
- проведення Днів кафедри, відкритих лекцій, зустрічей із роботодавцями, випускниками, представниками бізнесу та професійної спільноти.